

ԵԱՂԿԱՔԱՂ ՅՕՏԱՐԱԶԳԻ ՄԱՏԵՆԱԳԻԱՅ

ՆԿԱՐԱԴԻՐ ՕԶԻ

Օձն ինքնին, բռնակ մայրեաց, գաշտաւորաց և լերանց,
 Կարէ իրաւամբ հանդիսանալ յիմ տաղս երգոյց.
 Զոր չարժմունք իւր դեղեցիկը և պրծնութիւն ճոխապաճոյճ՝
 Սիրելի քերթողաց և նըկարչաց կացուցանեն,
 Են նորա սովորոյթը իւր և կըռիւք և տարփք սիրոյ,
 Գընացք յախորտապանծ, ճարտար շըրջանք մանուածապատը.
 Այլ խուսափէ նա յաչաց, և մացառաց ուրեք 'ի խորշ,
 Կամ 'ի ծերպըս ժայռից կամ 'ի խոռոյնս պարըսպաց,
 Գողցես հարեալ 'ի թախիծ ընդ իւրն համբաւ չարաշուէր,
 Ըղիւղընին թաքուցանէ խայթս և զամօթ իւր և ըզթոյն:
 Ես ոչ նըկարեցից բանիւ զբազում ազգըս նորին՝
 Զարմազանըս տեսեամբ, ճարտարութեամբ և միտութեամբ.
 Դիւրագոյն իցէ ինձ զանապատաց թըւել զաւազ,
 Ըգտերևս անառաքաց և ըզկոհակս այեաց ծովուց,
 Բան զահագին ազգատոհմի նորուն ըզցեղսն բազմազանս:
 Վարգի նա, լիւղայ, խայտայ, մագլէ, թըռչի և կամ սողի.
 Մերթ 'ի ձայն հեռատանեայ շինականայլն սըրընգաց
 Ի հունձսըն դարանեալ՝ խաշանցն հօտի սպառեալ մընայ -
 Եւ անդէն ըզպատուածսն թեփամբովս ուժգին պարզեալ,
 Ըմբռնէ զգոսն և պընդեալ և հեղձուցեալ՝ ուտէ անյագ:
 Ամիկն և ոչխար և է յաճախ զի եզն ողջոյն՝
 Ետ ընդ ետ ընկլուզեալք 'ի լայնալիր որկոր նորին,
 Ի մեծաբաց բերանոյն ընդ վայր ճըգնին թափել զինքեանս:
 Այլ իսկոյն հատուցեալ վրէժս ըզպատառող գաղանութեանն,
 Ընդ բեռամբ ահագին խրախճանութեանն 'ի քուն լինի.
 Եւ հեշտեալ յորսողին մատնեալ 'ի ձեռս յառ և ապուռ,
 Ընդ ծանու մահակաւ կամ երկաթով վայրենւոյ առն՝
 Անկանի շուայտեալ արեամբ և յօրացեալ կոտորածիւ:
 Մերթ 'ի խորս անդ մայրեաց ըզհինաւորց ծառոյն բընով՝
 Ըշտըտուն իւր պատատէ և ուղղաբերձ կանգնէ զճակատ.
 Այլ ուրեք 'ի կատար ծառոյն՝ ուր ազգ նորա զեւայ,
 Սիգապանծ նազանգը խըմբէ զսերունդ իւր քապնեի:
 Դիտեն աչք վարհուրագին ըզբիւր գազանսըն զայնոսիկ,
 Փարեալ ըզբընոյն և շուրջ զոստովըն բողորեալ.
 Թըւի ոք ըզգոսկաւոյն Մեգերեայ զվարսուրն տեսանել,
 Կամ ըզհերսըն գիսախուիւս Կերբերոսին զօղանդոյի,
 Որ ցանդ ըզտիւ և ըզգիշեր պահպանէ զգահ Սանդարպետին.
 Եւ կամ ըզգէսս օձախուիւս ըզգազաթամբ Ալեկտոյնի:

Մի արասցեն ինձ երկինք դընալ ընդ թուփս անտառակին՝
 Ծըծել ըզսիւք զովորար եւ կամ նընջել ընդ հովանեաւ,
 Մինչ նա յաւուր ամարայնոյ՝ ի խաւարչուտ ծակուց իւրոց
 ելանէ տապեալ պաղքով, սըրտմըտութեամբ եւ տըռփանօք,
 ի գագաթութունն ծառոց, ի դաշտավայրս եւ ի լեւրինս,
 Անասունքն ի դող հարեալք՝ հազիւ խուսեն առ ի նմանէ,
 Ամ ի վնաս այնոցիկ տըւան յերկնուստ աչք բոցափայլք,
 Հեղձուցիչ շունչ բերանոյ եւ ատամնէք զարհուրելիք,
 Այնչափ յոյժ անհընարին է սաստկութիւն թունոյ նորին,
 Ձի յաճախ խայթուածովն ինքըն լինի սատակամահ,
 Թոյն նորին այն ինչ հազիւ ի ներքս ի վէրս անդ ընդմըտեալ,
 Անկանի մարմինն յօշ յօշ, եւ մածանի արիւնն ի պաղ,
 Ձիք վայր հեռասահման հանդէպ վաղիցն երագութեան,
 Ընթանայ իբրեւ զփայլակն, եւ իբր ըզտէզ մի ժամանէ,
 Քանիս մեզ ածէ ի տես ներհակ պատկերըս զարմանաց,
 Զեռուն ի յերկրի, աստղ ի խորանն երկնակամար,
 Աստ ծածկէ յաշաց մերոց ըզմերձենալ իւր մահադործ,
 Լըսիլի առնէ այլուր ըզլառաշողն իւր ըզլանչիւն,
 Կայ զօրեալ ի խեփորին եւ կամ ըզնոր ըզգենու կերպ,
 Մոլեգին ի յարձակմունս եւ հանճարեղ ռազմայարգար,
 Մինտն նենգաժոտ, կամ գիշախանձ Պոլիփեմէս,
 Զուհ երբեմն եւ ճարակ եւ դահիճ լեալ իւրոյ ազգին,
 Ահարկու հաւուց թըռչնոց, անտառախիտ մայրեացն հիւրոյ,
 Եւ սողնոց ճըչողաց ի ճախճախուտըս բնակելոց,
 Ահագին վագերն անգամ դիմագրաւեալ սըրտմըտութեան,
 Թոյն սարսափելի, կենդանարար զեղ դարմանոյ,
 Զուլացեալ ի ձըմերան, վառեալ յեռանդըն գարնանի,
 Միրելի Ասկըպեայ, ժամուց պատկեր խորհըրդաւոր,
 Հինաւուրց իշխեցող ամբրիկեան ծառոց մայրեաց,
 Անարգեալ յեւրոպէ, Ափրիկեցոյն պաշտելի,
 Իսկ Հընդկին, որ յամենայն ժամ գոյ նըմին ասպընջական,
 Քըծնող բարձակից եւ ընդասուն մտերիմ ոգի,
 Խոհական եւ սըրտեայ, քաջակորով եւ դիւրագուն,
 Յառասողիւ հըռչակեալ, յաստուածեղէն գիրս անիծեալ,
 Ի տաղսըն Միլտոնի եղեալ գործի Սադայելի,
 Ըզկընթն Ազամայ զանմեղութիւնն ի բաց կապտեաց,
 Եւ ընդ նըմին ըզկարի յողորդչն, աւաղ, կորոյս ըզմարդ,
 Նովա պատժի Լայոկովն ի տաղս երգոցըն վիրգիլեայ,
 Եւ տանջանք պատուհասին ըզմեզ ի ցաւս համակելով
 Տան հեղուլ տակաւին արտօսը ի կուճըն վըշտահար: